

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023
Political Science (Optional) Paper-III
POLO3: Political Process in India

Day and Date: Thursday, 30/11/2023
Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 In general, the proportion of criminals in Indian politics began to increase after decades.....
 A) 1980 B) 1987 C) 1989 D) 1981
- 2 It is the job of ----- to create voter list.
 A) Planning Commission B) Administration C) Election Commission D) Public Administration
- 3 From 1977 to 1980 ----- Party's government was in power at the Centre.
 A) Janata Paksha B) Kamgar Paksha C) Bharatiya Janata Paksha D) Congress
- 4 The electoral system in India is of a tier in nature.
 A) Two B) One C) Three D) Multi
- 5 The Representation of the Peoples Act was done in the year -----.
 A) 1947 B) 1952 C) 1961 D) 1973
- 6 Bharatiya Janata Party was founded in -----.
 A) 1985 B) 1986 C) 1980 D) 1989
- 7 The symbol of the Indian National Congress is -----.
 A) Lotus B) Elephant C) Hand claw D) Fork and hammer
- 8 What is the age for Adult Franchise in India ?
 A) 21 B) 25 C) 35 D) 18
- 9 In India currently there are ----- National parties.
 A) 22 B) 54 C) 08 D) 09
- 10 The earlier name of Bharatiya Janata Party was -----.
 A) Hindu Mahasabha B) Bajrang Dal C) Samajwadi Party D) Bharatiya Jana Sangh
- 11 During the 1980s, the ----- movement in Punjab took the form of religious communalism.
 A) Farmers B) Trade C) Regional D) Khalistani
- 12 The biggest challenge to regional integrity is ----- regional disputes.
 A) Racism B) Terrorism C) Regionalism D) None of these

- 13 The 42nd Amendment introduces the new word ----- in the title of the Indian Constitution.
A) secular B) democracy C) republic D) Irreligious
- 14 At present the caste of every person is generally determined by the factor -----.
A) Profession B) Race C) Varna D) Birth
- 15 are biggest minority communities in India?
A) Muslims B) Sikh C) Christians D) Jain

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Criminalization
- 2 Eradication of corruption
- 3 One Party Dominance of Congress (1952-1977)
- 4 Religion and Politics

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the causes of corruption in Indian politics.
- 2 Describe the changing nature of the party system.
- 3 Explain that Casteism threatens national unity.
- 4 What are the causes of corruption in Indian politics?

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the reasons for the success of the Bharatiya Janata Party in the 17th Lok Sabha.
- 2 Comment on 'Politics of religion and caste disputes' in the context of India

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 साधारणपणे भारताच्या राजकारणात गुन्हेगारांचे प्रमाण-----दशकानंतर वाढू लागले.
अ) १९८० ब) १९८७ क) १९८९ ड) १९८१
- 2 मतदारांच्या यादी तयार करणे ----- यांचे कार्य आहे.
अ) नियोजन आयोग ब) प्रशासन क) निर्वाचन आयोग ड) लोकप्रशासन
- 3 1977 ते 1980 या काळात ----- पक्षाचे केंद्र सरकार सत्तेवर होते.
अ) जनता पक्ष ब) कामगार पक्ष क) भारतीय जनता पक्ष ड) काँग्रेस
- 4 भारतातील निवडणूक यंत्रणा..... स्वरूपाची आहे
अ) व्दी स्तरीय ब) एक स्तरीय क) त्रिस्तरीय ड) बहूस्तरीय
- 5 लोकप्रतिनिधी कायदा ----- या वर्षी करण्यात आला.
अ) 1947 ब) 1952 क) 1961 ड) 1973
- 6 भारतीय जनता पक्षाची स्थापना ----- साली करण्यात आली.
अ) १९८५ ब) १९८६ क) १९८० ड) १९८९

- 7 भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस या राजकीय पक्षाचे चिन्ह ----- आहे.
 अ) कमळ ब)हत्ती क) हाताचा पंजा ड)विळा आणी हातोडा
- 8 भारतात किती वर्ष पूर्ण असलेल्या प्रौढ नागरिकांना मतदानाचा अधिकार दिला आहे ?
 अ) 21 ब) 25 क) 35 ड) 18
- 9 भारतामध्ये सध्या ----- राष्ट्रीय पक्ष आहेत.
 अ) 22 ब) 54 क) 08 ड) 09
- 10 भारतीय जनता पक्षाचे पूर्वीचे नाव ----- हे होते.
 अ) हिंदू महासभा ब) बजरंग दल क) समाजवादी पक्ष ड) भारतीय जनसंघ
- 11 1980च्या दरम्यान पंजाब मध्ये-----चळवळीने धार्मिक जमातवादाचे स्वरूप धारण केले होते.
 अ) शेतकरी ब)कामगार क) प्रादेशिक ड) खलिस्तानवादी
- 12 प्रादेशिक अखंडतेला सर्वात मोठे आव्हान -----हे आहे..
 अ) वंशवाद ब)दहशतवाद क) प्रादेशिकवाद ड)यापैकी नाही
- 13 42 व्या घटनादुरुस्तीने भारतीय घटनेच्या सरनाम्यात ----- ह्या नव्या शब्दाचा समावेश केलेला आहे.
 अ) धर्मनिरपेक्ष ब) लोकशाही क) गणराज्य ड) प्रजासत्ताक
- 14 सध्या सामान्यतः ----- या घटकावरून प्रत्येक व्यक्तीची जात ठरली जाते.
 अ) व्यवसाय ब) वंश क) वर्ण ड) जन्म
- 15 ----- हा भारतात सर्वात मोठा धार्मिक अल्पसंख्यांक समुदाय आहे.
 अ) मुस्लिम ब) शीख क) ख्रिश्चन ड) जैन

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 गुन्हेगारीकरण
- 2 भ्रष्टाचाराचे निर्मूलन
- 3 काँग्रेस पक्षाचे एकपक्षीय वर्चस्व (1952-1977)
- 4 धर्म आणि राजकारण

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 भारतीय राजकारणातील भ्रष्टाचाराची कारणे स्पष्ट करा.
- 2 पक्ष व्यवस्थेचे बदलते स्वरूप सांगा.
- 3 जातीयतेमुळे राष्ट्रीय एकता धोक्यात येते स्पष्ट करा.
- 4 भारतीय राजकारणातील भ्रष्टाचाराची कारणे.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 भारतीय जनता पक्षाने 17 व्या लोकसभेत मिळविलेल्या यशाची कारणीमीमांसा करा.
- 2 भारताच्या संदर्भात 'धर्म आणि जातीयवादाचे राजकारण' यावर भाष्य करा.

Model Answer Paper

B.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct/Nov.-2023

Political Science (Optional) Paper-III

POLO3: Political Process in India

Day and Date: Thursday, 30/11/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

1 साधारणपणे भारताच्या राजकारणात गुन्हेगारांचे प्रमाण-----दशकानंतर वाढू लागले.

अ) १९८० ब) १९८७ क) १९८९ ड) १९८१

Option 1

2 मतदारांच्या यादी तयार करणे ----- यांचे कार्य आहे.

अ) नियोजन आयोग ब) प्रशासन क) निर्वाचन आयोग ड) लोकप्रशासन

Option 1

3 1977 ते 1980 या काळात ----- पक्षाचे केंद्र सरकार सत्तेवर होते.

अ) जनता पक्ष ब) कामगार पक्ष क) भारतीय जनता पक्ष ड) काँग्रेस

Option 1

4 भारतातील निवडणूक यंत्रणा..... स्वरूपाची आहे

अ) व्दी स्तरीय ब) एक स्तरीय क) त्रिस्तरीय ड) बहूस्तरीय

Option 3

5 लोकप्रतिनिधी कायदा ----- या वर्षी करण्यात आला.

अ) 1947 ब) 1952 क) 1961 ड) 1973

Option 2

6 भारतीय जनता पक्षाची स्थापना ----- साली करण्यात आली.

अ) १९८५ ब) १९८६ क) १९८० ड) १९८९

Option 3

7 भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस या राजकीय पक्षाचे चिन्ह ----- आहे.

अ) कमळ ब) हत्ती क) हाताचा पंजा ड) विळा आणि हातोडा

Option 3

8 भारतात किती वर्ष पूर्ण असलेल्या प्रौढ नागरिकांना मतदानाचा अधिकार दिला आहे ?

अ) 21 ब) 25 क) 35 ड) 18

Option 4

9 भारतामध्ये सध्या ----- राष्ट्रीय पक्ष आहेत.

अ) 22 ब) 54 क) 08 ड) 09

Option 3

10 भारतीय जनता पक्षाचे पूर्वीचे नाव ----- हे होते.

अ) हिंदू महासभा ब) बजरंग दल क) समाजवादी पक्ष ड) भारतीय जनसंघ

Option 4

11 1980च्या दरम्यान पंजाब मध्ये-----चळवळीने धार्मिक जमातवादाचे स्वरूप धारण केले होते.

अ) शेतकरी ब) कामगार क) प्रादेशिक ड) खलिस्तानवादी

Option 4

12 प्रादेशिक अखंडतेला सर्वात मोठे आव्हान -----हे आहे..

अ) वंशवाद ब) दहशतवाद क) प्रादेशिकवाद ड) यापैकी नाही

Option 3

13 42 व्या घटनादुरुस्तीने भारतीय घटनेच्या सरनाम्यात ----- ह्या नव्या शब्दाचा समावेश केलेला आहे.

अ) धर्मनिरपेक्ष ब) लोकशाही क) गणराज्य ड) प्रजासत्ताक

Option 1

14 सध्या सामान्यतः ----- या घटकावरून प्रत्येक व्यक्तीची जात ठरली जाते.

अ) व्यवसाय ब) वंश क) वर्ण ड) जन्म

Option 4

15 ----- हा भारतात सर्वात मोठा धार्मिक अल्पसंख्यांक समुदाय आहे.

अ) मुस्लिम ब) शीख क) ख्रिश्चन ड) जैन

Option 1

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 गुन्हेगारीकरण

Ans:

2 भ्रष्टाचाराचे निर्मूलन

Ans:

3 काँग्रेस पक्षाचे एकपक्षीय वर्चस्व (1952-1977)

Ans:

4 धर्म आणि राजकारण

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 भारतीय राजकारणातील भ्रष्टाचाराची कारणे स्पष्ट करा.

Ans:

2 पक्ष व्यवस्थेचे बदलते स्वरूप सांगा.

Ans:

3 जातीयतेमुळे राष्ट्रीय एकात्मता थोडक्यात येते स्पष्ट करा.

Ans:

4 भारतीय राजकारणातील भ्रष्टाचाराची कारणे.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 भारतीय जनता पक्षाने 17 व्या लोकसभेत मिळविलेल्या यशाची कारणीमीमांसा करा.

Ans:

2 भारताच्या संदर्भात 'धर्म आणि जातीयवादाचे राजकारण' यावर भाष्य करा.

Ans:
